

Demoači glasovi

Štev. 9.

Ljubljana, 17. januarja 1946.

Leto: 2.

Tako gospodari Tito

Pisarnanec, ki je pred ratom bil zgnan iz Slovenije in čigar izpovedi so zbrane v zapisniku, ki je shranjen in na razpolago v našem uradništvu, je izjavil sledeče.

"Iznani smo bili na ukaz politične policije v Jugoslaviji, takozvane OZNE in sicer brez navedbe vzrokov in razlogov. Povdarjam, da je bil moj oče z rešitvijo okrajne zaplembene komisije razlaščen vsega svojega imetja, da pa je okrajna zaplembena komisija v Ljubljani na očetovo pritožbo zoper gornjo rešitev dokončno in pravno močno odločila, da se pritožbi ugodi in izpodbijana rešitev razveljavi z utemeljitvijo, da ni nikakih utemeljenih razlogov za razlastitev očetove imovine. Vkljub tej pravno močni rešitvi so nas teden dni kasneje izgnali iz Jugoslavije.

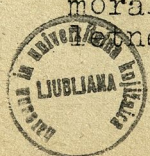
Na posebno vprašanje o sedanjih gospodarskih razmerah v Jugoslaviji morem podati sledeče podatke:

Takoj po nastopu Titovega režima v Jugoslaviji je oblast začela načrtno izvajati splošno socializacijo celokupnega gospodarstva v vseh njegovih panogah v smislu komunističnih načel. Vkljub temu, da je po ustavi zajamčena privatna lastnina in privatna inicijativa, se skuša v praktičnem življenju ta ustavna določba obiti in pregaziti z najrazličnejšimi sredstvi. Komunisti so takoj po prevzemu oblasti v Sloveniji zaprli vse moške osebe, ki se niso udejstvovala pri njihovem "osvobodilnem gibanju" in sicer so to izvedli pod krinko splošne mobilizacije. Za vsakogar so našli primeren greh, da so ga zamogli kaznovati z zaplembo celotnega premoženja. Naj navedem v ilustracijo te "mobilizacije" nekaj meni znanih primerov. Sin bogatega kmeta iz "okronoga na Dolenjskem je bil takoj izpuščen odnosno "demobiliziran", ker je na vprašanje, čigavo je posestvo odgovoril, da je vsa imovina še vedno last njegovega očeta. Značilen je tudi primer gostilničarja in posestnika C. iz M. Tudi slednji je bil na podoben način mobiliziran, ko pa je plačal 200.000 dinarjev, so ga takoj "demobilizirali".

Istočasno so začeli z načrtno razlastitvijo brez kakršnekoli odškodnine imetja trgovcev in industrijcev in to brez razlike, ali so delovali za ali proti OF. Osebe, ki niso sodelovale pri OF so bile enostavno izgnane iz obratov in posestev, oni pa, ki so med vojno OF gibanje podpirali, so mogli kot najemniki, zakupniki, upravitelji in poslovodje še nadalje ostati na dosedanjih mestih in upravljati svojo sedaj razlaščeno imovino le kot državni nameščenci. V kolikor uporabljajo ti, ki so še ostali na zaplenjeni imovini le-to v izključno svojo korist, morajo plačevati visoke najemnine in zakupnine.

Kmalu po nastopu Titovega režima, je bil v Jugoslaviji izdan "zakon o agrarni reformi", ki pa praktično ne prihaja v poštev, ker so bili po večini že vsi tisti, ki so kaj imeli, razlaščeni iz drugih razlogov.

Po novih davčnih predpisih je višina prometnega in dohodninskega davka tako visoka, da bo na ta način popolnoma uničena vsa privatna inicijativa. Tako je n. pr. trgovec B. iz Z. izračunal, da bo moral po obstoječih, sedaj veljavnih davčnih predpisih plačevati pri enem brutto prometu 80.000 din najmanj letno 60.000 din davka.

Ker znaša uslužbenski davek le 4 % kosmatih dohodkov, bo potem predpisu ostalo letno uslužbencem več prostega dohodka kakor njihovim delodajalcem. Na ta način se bo prisililo delodajalce in osebe prostih poklicev, da bodo svoje delovanje opustili in skušali dobiti primerno zaposlitev v novo ustanovljajočih se državnih napravah. S tem pa bo tudi njihovo imetje prešlo v državno last. V kmetijstvu prihaja v glavnem v poštev zemljiški davek, davek na celokupni pridelek in prometni davek od prodanega pridelka. Davčna mera je pri vseh davščinah letno tako visoka, da bo kmet prisiljen v nekaj letih ponuditi svoje posestvo državi in se sam udingjati kot navaden kmetijski ali gozdni delavec pri kolhozu.

Iz razlaščenih posestev sedaj načrtno sestavljajo državna posestva, ki jih oblast sama imenuje kolhoze, v trgovini in obrti pa se ustanovljajo iz razlaščene imovine takozvane "nove zadruge". Te zadruge so krajevne, okrajne in okrožne. To so nabavne in prodajne zadruge, ki jih vodijo izključno le člani KP in imajo bolj politično kot pa gospodarsko obeležje.

Kmet s svojimi pridelki ne more prosto razpolagati. S posebnimi predpisi je določena mera vsakega pridelka, katerega more kmet obdržati za svoje lastne potrebe, presežek pa oddati ali vojski ali pa državnemu prehranjevalnemu uradu "Navodu" in to po oblastno določeni ceni, ki je minimalna. Brez dovoljenja ne sme prodati ničesar. Zanimivo je navesti k temu, da je v naših krajih "Navod" pobiral poleti od kmetov seno v toliki količini, da so skoraj vsi kmetje bili primorani zaradi tega več kot polovico živine prodati odtosno ponuditi Navodu v nakup po minimalni ceni.

V načrtu so tudi obrtne zadruge, ki bodo prisilno združevale vse obrtnike, toda le kot uslužbenec zadruga, tako, da v kratkem v Sloveniji sploh ne bo več samostojnih obrtnikov. Tako so začeli ustanovljati "tehnične baze". To je nekaka obrtniška zadruga za proizvodnjo stavbnega materiala. Vodstvo te baze je prisadetim obrtnikom vzelo vse stroje, orodje in material - brez odškodnine -, obrtnike pa nastavila kot navadne delavce.

Vse tovarne in večja podjetja so prešla v državno last. S temi podjetji državna uprava načrtno konkurira privatnim podjetjem, ki bodo v kratkem prisiljena ustaviti svoje obrate zaradi močne državne konkurence.

Nadalje so poddržavljene vse banke in zavarovalnice in to ne glede na obseg podjetja. Vse vodilne osebe razlaščenih bank in zavarovalnic pa so bile obtožene "sodelovanja z okupatorjem" in obsojene na zaporne in denarne kazni ter na zaplembo celotnega premoženja. S tem je prišel sedanji režim v Sloveniji do imovine bogatejših oseb.

Plače delavcev znašajo dnevno od 70 - 120 din. Vendar pa delavec zaslužene mezde ne dobi v celoti izplačane, temveč le od časa do časa nekaj "akontacije". Uradniki pa plač sploh nimajo urejenih, marveč dobivajo le neznatne mesečne akontacije.

Poleti 1945 je bila izvedena zamenjava italijanskih lir in nemških mark v nove dinarje. Za 100 ital. lir se je dobilo 30 novih dinarjev in vsaka družina je mogla ne glede na število članov zamenjati skupno le 5.000 din. Ostale marke in lire pa je bilo treba oddati proti potrdilu in s posebno določbo je urejeno, da se bo od teh zneskov odtrgalo po višini posameznih vlog od 20 - 80 %.

Ob menjavi denarja so določili tudi nove maksimalne cene, ki pa so znatno višje od relacije med novim dinarjem in zamenjano liro ali marko. Tako je n.pr. stala vožnja po železnici iz Ljubljane v Rakek prej 9.-- lir, sedaj pa 33.-- din.

Iz zgornjih na kratko opisanih primerov, v katerih so mi znani iz naše najbližje okolice, se jasno odraža namera sedanjega režima v Jugoslaviji, da načrtno uvaža popolno socializacijo vsega go-

spodarskega življenja. Ustava in zakoni so namreč le na papirju, praksa v vsakdanjem življenju pa je daleč od teh predpisov. Značilna je izjava, ki jo je dala neka partizanka gospej M. iz R., ki sedaj živi nekje na Koroškem, katero so tudi izgnali iz Jugoslavije. Omenjena partizanka je namreč izjavila, da ima sedanji režim v Jugoslaviji za inozemstvo svoje zakone, predpise in določbe, za praktično življenje pa tajne, ljudstvu neobjavljene zakone in v resnici tudi samo te izvaja."

To naj bo vzgoja mladine

Vzgoja ljudskošolske mladine zasleduje ta cilj, da vzbudi v tej mladini najslabše nagnone in sovraštva do vseh onih, ki niso 100 % komunisti. V šolskih čitankah imajo razne slike in napise, ki merijo na to, da zasovražijo "narodne izdajalce", to je one, ki so se umaknili pred komunizmom v tujino. Šolski pouk polaga največjo važnost na zgodovino osvobodilnega boja. Da je to najvažnejši predmet dokazuje dejstvo, da morajo absolventi Srednje tehnične šole, katerim je sedaj omogočen vpis na univerzo, v dokaz splošne izobrazbe polagati izpit prav iz zgodovine Osvobodilnega boja, kot bi bilo to zadosti za splošno izobrazbo.

Ker se komunisti dobro zavedajo, da morejo delovati le s takimi ljudmi, ki so moralno čim bolj natleni, so začeli sistematično in načrtno kvariti mladino. Komunistični mitingi se končajo vedno s plesom v zgodnjih jutranjih urah. V demoralizaciji mladine se posebno odlikujejo aktivisti, ki se ne strašijo nobenih črtov. Značilen je primer, ko so komunisti zagrozili nekemu očetu, ki je branil svoji hčerki zahajati na miting, da ga bodo proglasili za reakcijonarja. Izrabljajo celo nedorasla dekleta.

Goljufije v Dachau-u

"Po razpustitvi taborišča v Dachau-u je izdala ameriška vojaška oblast vpršalne pole, v katerih je bilo poleg drugih vprašanj: "kdo se hoče vrniti domov, ali kdo hoče ostati v ameriškem zasedbenem področju". Jugoslovanski komite v Dachau-u, ki je bil sestavljen iz predstavnikov strogo komunističnega naziranja, pa nas je izigral na ta način, da je izčal slovenske pole z istimi vprašanji, toda brez one važne alternative, ali hočemo ostati v ameriškem zasedbenem conu. Pole jih je izdala ameriška vojaška oblast, je potem imenovani komite izpolnil sam in napisal na vseh polih, da si želijo vrnitve v Jugoslavijo. Naknadno šele smo izvedeli od poljskih internirancev, da smo imeli možnost izbire vrniti se v Jugoslavijo ali pa ostati v ameriškem zasedbenem conu. Da bi se odstranilo ostro vzdušje, ki je nastalo ob tej priliki, je jugoslovanski komunistični odbor vrgel parolo, da kdor se ne vrne domov prostovoljno bo odpeljan s silo. Na ta način nam je bila onemogočena vsaka možnost svobodne odločitve. Pripominjam, da so v tretjem transportu iz Dachau-a res pripeljali nekaj oseb, pripadnikov četniškega pokreta, ki se niso izrekli za prostovoljno vrnitev v Jugoslavijo v policijskih avtomobilih in so jih pozneje sodili kot "narodne izdajalce", to pa samo zato, ker niso bili istega mišljenja kot jugoslovanski komunistični odbor." (Po izjavi v uvodnem članku imenovanega pregančca.)

KOMUNISTI GROZITO

Pod naslovom "Nekateri duhovniki skušajo zavirati agrarno reformo" je Titovski tednik "Koroški glas" 1. januarja objavil zanimiv članek:

"Po drugi strani pa se reakcionarna duhovščina, ki je med vojno podpihovala narodno izdajstvo, na vse načine brani agrarne reforme in prišepetava kmetom, naj zemlje ne jemljejo. Svoj duhovniški vpliv izkoriščajo, da bi še nadalje obdržali zemljo in z visokimi najemninami izkoriščali svoje "ovčke". V Š k o c i j a n u se je 18. decembra udeležilo sestanka kakih 80 ljudi, ki pa so pod vplivom tamkajšnjega župnika. Tako se je v Skocijani prijavilo le 12 agrarnih interesentov. Osnovali so tudi svoj odbor, iz katerega pa so trije odborniki izstopili, ker se še vedno boje starega župnika. Mnogi v Skocijani so bili celo mnenja, naj se cerkvi zemlja kar pusti, ker bodo sicer morali plačevati previsoko biro.

Ta primer, ki je sicer eden redkih, nam dokazuje, kako reakcionarna duhovščina še nadalje izrablja vero in duhovniški vpliv v svoje sebične namene. Morda so kmetje v Skocijani danes res prepričani, da je bolje tako, če zemlje ne delijo. Če so tako nespametni in če niso spregledali, prav! Zemlja se bo kljub temu delila, in to zemljo bodo dobili drugi kmetje, ki so jo potrebni. Kesanje škocijanskih kmetov pa bo tedaj prepozno!"

"LJUDSKA PRAVICA" od 4. jan. piše: "Včeraj sta se pred specialnim sodiščem za sojenje špekulantov, črnoborzijancem in gospodarskim saboterjem vršili prvi dve razpravi proti znanim špekulantom: Brajkoviču Živku, čevljarju, mojstru iz Rožne doline, in Malavašičevim z Vrhnike. - Brajkovič Živko, ki je prikril velike količine usnja, čevljarjskih potrebščin in raznega drugega blaga v skupni vrednosti 450.915 din, je bil na razpravi spoznan za krivega in obsojen na 10 let prisilnega dela z odvzemanjem svobode, državljanjskih pravic, obrti in zaplembo celotnega premoženja. - Malavašič Ivan, Marija st. in Marija ml. so v svoji trgovini na Vrhniki prikrili blaga za 4,399.000 din. Zaradi tega zločina so se še dvakrat zagovarjali pred Okrajnim sodiščem. Sedaj pa je na zahtevo javnega tožilca Slovenije razpravljalo o teh špekulantih specialno sodišče, ki jih je spoznalo za krive ter jih je po zakonu o pobijanju nedopustne špekulacije in gospodarske sabotaže v imenu ljudstva obsodilo:

Malavašič Ivana - na smrtno kazen z ustrelitvijo,

Malavašič Marijo st. - na 3 leta odvzema prostosti s prisilnim delom in 10 let izgube državljanjskih pravic,

Malavašič Marijo ml. - na 10 let prisilnega dela in 10 let izgube državljanjskih pravic. - Vsi trije obtoženci so obsojeni tudi na od-

vzem trgovske obrti in zaplembo celotnega premoženja."

KRATKE VESTI IZ DOMOVINE:
Janeza Jalena, znanega pisatelja so komunisti kmalu po prevratu zaprli. Pred dvema mesecema pa je za njim izginila vsaka sled.

Znani šahist Milan Vidmar, brat predsednika izvršnega odbora OF je tudi med "reakcionarji", ki so jih poslali čez mejo v Avstrijo. Sedaj se nahaja v Podkloštru.

Pred kratkim so zaprli tudi umetnika Miho Maleša in ob tej priliki tudi zaprli umetniško razstavo, pri kateri je on sodeloval. Na ljubljanski sodnji so zaprti med drugim: Egon Stare ml. in st., Leon Stare, Zorman, Pogačar iz Hrušice, Baš Tomaž, mitničar Erklavec, Bida Jože, Župec Franc in Berlot.

IZšla JE "SLOVENSKA BESEDA". - Zaradi tehničnih ovir v tiskarni se je njena izdaja zakasnila za dva tedna, je pa sedaj urejena kot revija in prinaša sledeče članki: Več krščanskega idealizma, O božjem in človeškem maščevanju, Angleški časnikar in Bus, Vzgajajmo novega človeka, Od materijalizma k življenjskemu idealizmu, Pred skokom na celino, Naš krščanski socialni program. Zaradi obširnosti revija je izšla na 28 straneh - je njena cena 1.40 š. List dobite v naši upravi.